

Богата и интересна е жизнената одисея на учителя-поборник на с. Чорлево (дн. Дреновец-2, Видинска област), който е свидетел и участник във важни за Отечеството ни исторически събития в последните години на робството и в първите години след Освобождението.

Цвятко Богданов е роден в 1841 г. в с. Чорлево (1). Три години по-късно, през 1844 г., се ражда брат му Петко (2) с чиято съдби се преплитат през целия им живот.

Цвятко Богданов се отличавал с буден ум и успява да получи образованието си получава в ломското класно училище (3), но животът го доучва.

Двадесетгодишен, в 1861 г. загубва баща си (4). Грижата за прехраната на семейството ляга на още неукрепналите му плещи. Точно тогава става голямото преселване на българите от видинския край в Крим и Южна Русия. Родното му село е засегнато от преселническата вълна. Угнетени от турските насилия, неносното си положение и подмамани от руската пропаганда, хиляди българи от Видинско, се записват за преселване в Русия в руското консулство във Видин. За засилването на това движение в Русия спомогат идващи, те в Турция кримски татари, компрометирали се пред руските власти заради сътрудничеството с турците по време на Кримската война 1853-1856 г. Българите, недоволни от управлението на турците, заминават за Крим и получават техните земи.

С настаняването на големи групи татари във Видински санджак турското правителство целяло да създаде своеобразен предпазен кордон срещу преминаващите в Сърбия и от Сърбия в Турция български бунтовнически чети, които постоянно създават неприятности и грижи на турската държава. Преселението на татарите във Видински санджак наляло масло в огъня, както се казва, тъй като още повече се влошава положението на българите. Те били обложени с нови налози и тежести, за които вече стана дума по-горе, и това преляло чашата на търпението (5). Против това преселване особено остро реагира Г. С. Раковски. Въпреки това 16 400 българи от видинския край, качени на платени от руското правителство австрийски шлепове, напускат без съжаление с бащината земя, облечени в най-новите си дрехи, играейки кръшни хора, тръгват да търсят щастието си в Русия (6). Сред тях "щастливци" бил и Цвятко Богданов от с. Чорлево. За това пътуване той пише в едно свое прошение до Народното събрание: "И така от нашето село се записаха няколко къщи, а не цялото село; и от нас двамата братя, аз Цвятко Богданов се записах и отидох в Русия, а по-младият ми брат Петко остана на село. Аз стоях в Русия седем месеца и като се върнаха няколко села пак назад в Турско и аз си дойдох по причина, че аз разбрах от вестниците в Русия, че в Белград в Сърбия се почнала битка между турци и сърби." (7).

Завръщането му става заедно с останалите преселници, които, разочаровани от дадените им неподходящи за живеене и обработване земи, измъчени от глад, мизерия и болести, се завръщат обратно, но с 4 000 по-малко, тъй като останалите измрели по време на преселването (8). Там нямало нашите бистри и студени води, плодородни и

обработени земи, нямало гори, а пусти безплодни пустини, в които, за да намерят вода, трябвало да копаят 50-метрови кладенци и накрая на дъното откривали горчица и солена вода. Заедно със своите възвръщенци е и той (9).

"И щом като пристигнах в селото - изповядва Цвятко Богданов, - взех брат ми и избягахме в Сърбия. Отидохме направо в Белград през Неготин, Майданпек, Крушевац, По-жаревац, Смедерево и стигнахме в Белград.

Там намерихме Георги С. Раковски и Ильо войвода със своите момци [Първа българска легия, б.м., Г. В.]. Момците на г-н Г. Сава Раковски бяха с форма (униформа), панталони и палта от бял шаек, с червени гайтани и лъв, а момчетата на дядо Ильо [Марков, б.м., Г. В.] войвода с фустанели македонски. Тъй като свърши войната със сърбите [бомбардирането на Белград от турците през лятото на 1862 г., б.м., Г.В.] и направи се мир (10). Г. Сава Раковски каза на всички българчета: всеки, кой където намери място за поминък да се отпрати, защото зимата вече настана. И ние двамата братя с още няколко момчета се отправихме за Румъния и дойдохме при господарите Стефанки [Стефан Берон, б.м., Г.В.] и Петраки [Петър Берон, създателят на "Рибен буквар", б.м., Г.В.] Бероновци, родното им място гр. Котел. Така мирно завършва отиването на двамата братя от Чорлево, без да вземат активно участие в Първа българска легия на Г. С: Раковски в 1862 г., които се присъединяват след сражението на легията през юни 1862 г. в Белград, в което участва и Васил Левски като легионер.

В Румъния двамата братя се настаняват в мушията на братя Берон, взета под аренда. В нея влизали селата Планица, Дърваре и Джемена. Тя била обработвана от наемни работници. В същност, тази мушия е била едно истинско убежище за българските хъшове, останали без хляб и подслон.

През 1867 г. Цвятко Богданов оставя брата си Петко болен в Браила и заминава с няколко души емигранти в с. Циганка, до Букурещ, където Никола Балкански държал също под аренда мушия и лежал болен Г. С. Раковски. За втори път се среща с вожда на българската национална революция - Раковски. Там имало повече от 50 български емигранти-младежи, които били принудени да работят при Балкански, за да се прехранват. През есента на 1867 г. те биват поканени от революционния комитет (вероятно става дума за комитета на "старите") да отидат на обучение в Сърбия и да постъпят в създаващата се там Втора българска легия в Белград. Цвятко Богданов заедно с още негови приятели по съдба-хъшове, снабдени със сръбски паспорти и с по една и половина турска лира на всеки, дадени им от комитета на старите, заминават за Белград. Там намират войводата Панайот Хитов и постъпват във Втора българска, легия. За съжаление липсват повече данни за участието му в тази българска формация, просъществувала от август-септември 1867 г. до лятото на 1868 г. (11). След разпускането на Втора българска легия Цвятко Богданов се връща отново в Румъния. Ето какво пише той за това:

"Намерихме до 250 души въстаници. Страдаха голи, гладни и боси. Там живееше Хаджи Димитър, войвода от Сливен в хотел "Балкан". Той ни каза на всички да се предпазваме, че има шпиони от Русчук, изпратени от Мидхат паша, който е издигнал в Русчук бесилки.

Най-напред бил обесен Костаки от четата на Филип Тотю войвода, сражавал се през 1867 г. с турците при с. Върбовка.

Цвятко Богданов заедно с Иванчо от Стара Загора, от Панайотхитовата чета от 1867 г., се отправят за гр. Браила. По това време в този град бил войводата Стефан Караджа, който изпраща Цвятко Богданов да вербува доброволци за четата му в Болград, Измаил и Килия в Бесарабия и да отнесе писма до революционните комитети в тези градове.

През 1877 г. по време на Освободителната руско-турска война Цвятко Богданов минава Дунава заедно с руските войски и служи като преводач в отряда на княз Цимерман. С тях минава през градовете Мачин, Оршова, Черна вода, Меджидие, Кюстенджа, Разград и Варна (12).

Мотивите за участието си в освободителната война Цвятко Богданов обяснява с жаждата за отмъщение на турците, които по време на сражението при с. Хасанова махала (дн. Динково), обл. Монтана, на 4 юни 1850 г. заловили чичо му Манол Джанков, отрязали едното му ухо и му го турили в устата, в следствие на което той починал.

След свършването на освободителната война той се връща отново в Румъния и в гр. Черна вода в Добруджа намира брата си Петко. "Двамата братя се прегърнахме и заплакахме от радост, че видяхме нашето отечество свободно и се отправихме към нашето село. И щом като си дойдохме -споделя той, - земята, бранищата, лозята си взехме, които ни бяха останали от дядово време. Оженихме се двама с брат ми и захванахме да обработваме земята." (13).

Едновременно с това Цвятко Богданов става първият учител в родното си село Чорлево и учителствува в продължение на повече от 10 години, заради което му бива отпусната пенсия за прослужени години 175 лева годишно. Тя не била достатъчна, за да изхрани семейството му. На 7 август 1894 г. с указ N 151 пенсията му за прослужено време бива прекратена временно, но си живеели добре, защото обработвали и земята (14). През 1888 г. умират съпругите и на двамата братя. На ръцете им остават три малолетни деца, които ходели боси и гладни, тъй като за невръщане на заеми Земледелческата каса продава земите им на търг. Двамата братя "толкова обеднели, че нямали куче на вратата си" (15) -пише той в споменатото прошение до Народното събрание за възстановяване на пенсията си. Като мотив за възобновяване на пенсията прибавя към горепосоченото и това, че "нямат хляб и брат му Петко от три години е сакат с двата крака." (16).Прошението му, подадено на 21 ноември 1899 г., е един отчаян вик за помощ на един изстрадал поборник и учител. За съжаление, не разполагаме с повече сведения за по-нататъшната съдба на този поборник и пръв учител в с. Чорлево.

БЕЛЕЖКИ

1 ЦДИА. ф 17J (Народно събрание), оп.,1. а.е. ?, л.? (прошение на Цвятко Богданов от с. Чорлево (дн. Дреновец-2). област Монтана от 21 ноември 1899 г). 2 Пак там.

3 Пак там.

4 Пак там.

5 Кузманов. П. Кнез Иван Кулин. С.. 1971. с. 159-160.

Цвятко Богданов Джанков

Написано от ivailo

Понеделник, 10 Декември 2012 00:27

6. Прошение на Цвятко Богданов.

7 Куманов, П. Цит. съч.. с. 161.

8 Прошение на Цвятко Богданов от 21 ноември 1899 г.

9 Кузманов, П. Цит. сън., с.160.

10 Куманов. И Войводата Цеко Петков. С.. 1989. с.77-79. Името на Цвятко Богданов липсва в намерените до сега списъци на легистите от I българска легия. И Прошение на Цвятко Богданов от 21 ноември 1899 г.

12 Шарова. Кр. Втората българска легия в Белград (1867-1868). - В памет на академик Михаил Димитров. Изследвания върху българското възраждане. С. 1974. с.445-505.

13 Прошение на Цвятко Богданов от 21 ноември 1899 г.

14 Пак там.

15 Пак там.

16 Пак там.

Генади Вълчев - Поборници от Видинския край

{loadposition user28}